56. EFNS u talijanskoj regiji Furlanija-Julijska krajina

Oliver Vlainić

Hrvatsko šumarsko društvo

Hrvatska ekipa na svečanom otvorenju 56. EFNS-a

Europsko šumarsko natjecanje u nordijskom skijanju (EFNS) u svom 56. izdanju održano je od 18. do 24. siječnja 2026. Organizator i domaćin natjecanja, kao i druženja europskih šumara, bila je sjeveroistočna autonomna talijanska pokrajina Furlanija-Julijska krajina (Friuli-Venezia Giulia) smještena između Alpa i Jadranskog mora. Središte događanja bilo je mjesto Forni Avoltri s obližnjim Međunarodnim biatlonskim centrom Carnia Arenom u Piani di Luzza. Većina sudionika bila je smještena u selu Bella Italia nedaleko biatlonskog centra.

Svečano otvorenje održano je u ponedjeljak 19. siječnja u središtu mjesta Forni Avoltri. U svečanom defileu sudjelovalo je 17 država s 800 sudionika raspoređenih u 30 ekipa (Austrija 3 ekipe, Belgija, Bosna i Hercegovina, Češka, Finska, Francuska, Hrvatska, Italija – 3 ekipe, Latvija, Mađarska, Norveška, Njemačka – 10 ekipa, Poljska, Slovačka, Slovenija, Švedska i Švicarska).

Domaćini su ove godine ponešto izmijenili uobičajeni raspored događanja. Tako su ekskurzije umjesto ponedjeljkom i utorkom održane ponedjeljkom i četvrtkom. Utorak i srijeda bili su rezervirani za pojedinačna biatlonska natjecanja (skijaško trčanje i streljaštvo), a petak za štafetno natjecanje. Prvo su nastupili natjecatelji u skijaškom trčanju slobodnom tehnikom (577 natjecatelja), a sljedeći dan natjecatelji u skijaškom trčanju klasičnom tehnikom (490 natjecatelja). Višestruki osvajač medalja na dosadašnjim natjecanjima Mladen Šporer ponovno je u jakoj konkurenciji uspio osvojiti medalju, ovaj put brončanu, u utrci slobodnom tehnikom za muškarce starosti od 51 do 60 godina. Ove godina do medalje, i to srebrne, došla je i Marija Gubić u slobodnoj tehnici za žene starosti od 71 do 80 godina.

Dio hrvatske ekipe u Carnia Areni

Veselje Marije Gubić na završetku utrke

Osmijeh Mladena Šporera nakon još jedne medalje

Jedanaest hrvatskih predstavnika ostvarili su sljedeće plasmane:

Žene slobodna tehnika (6 km): 51 – 60 godina Tijana Grgurić 16. mjesto i 71 – 80 godina **Marija Gubić 2. mjesto**;

Muškarci slobodna tehnika (8 km): 31 – 40 godina Marin Skender 36. mjesto, 41 – 50 godina David Crnić 36. mjesto, 51 – 60 godina **Mladen Šporer 3. mjesto** i Neven Vukonić 71. mjesto;

Žene klasična tehnika (6 km): 31 – 40 godina Iva Kauzlarić Vujadinović 15. mjesto i 51 – 60 godina Silvana Skender 17. mjesto;

Muškarci klasična tehnika (8 km): 51 – 60 godina Denis Štimac 60. mjesto, Goran Bukovac 62. mjesto i Tomislav Kranjčević 74. mjesto;

Žene štafeta (3 x 6 km): do 50 godina Iva Kauzlarić Vujadinović – Silvana Skender – Tijana Grgurić 21. mjesto;

Muškarci štafeta (4 x 8 km): preko 50 godina Goran Bukovac – Denis Štimac – Mladen Šporer – Neven Vukonić 20. mjesto.

Mladen Šporer (3. mjesto) i Marija Gubić (2. mjesto) s medaljama i priznanjima

Neskijaški dio ekipe činili su Mandica Dasović, Damir Delač, Josip Margaletić, Oliver Vlainić, Ana Žnidarec i vozač autobusa Marijan Mikac. Fakultet šumarstva i drvne tehnologije Sveučilišta u Zagrebu još jednom je izašao u susret te ustupio na korištenje svoj autobus koji je služio za sportske, izletničke i logističke potrebe čitavog tima.

Od deset ponuđenih izleta neskijaški dio ekipe izabrao je putovanje kroz povijest, umjetnost i okuse regije Karnije. Izlet je započeo posjetom dolini vremena Val Pesarini i gradiću satova Pesariis u kojemu se satovi proizvode od 17. stoljeća. U mjestu se nalazi Muzej satova osnovan 2002. godine s prikazom gotovo 400 godina lokalnog urarstva i tehnološke evolucije u proizvodnji satova. Diljem mjesta nalazi se muzej na otvorenom na Stazi monumentalnog urarstva koji uključuje razne tipove satova: sat sa šahovskom pločom, sat s vodenom kadom, sat s turbinom, sat s nagibnom vazom, hidraulični sat, sunčani sat, horizontalni sunčani sat, ali i sat Leonarda da Vincija. Krajem 1930-ih godina u Pesariisu je izrađena posebna vrsta velikog sata s okretanjem. Sat je imao skup malih rotirajućih listića koji su se otvarali poput knjige. Taj je mehanizam padajućih stranica bio preteča ploča za polaske i dolaske koje se mogu vidjeti na gotovo svakoj stanici i zračnoj luci diljem svijeta.

Muzej satova na otvorenom u Pesariisu

Muzej venecijanske pilane u Applisu

U mjestu Ovaru poslužen je izvrstan lokalni ručak, a na taj su način posjetitelji upoznati s tradicionalnom gastronomskom ponudom. Odmah uz restoran nalazi se muzej venecijanske ili mletačke pilane. Posvećen je pilani sagrađenoj sredinom 18. stoljeća. Pilanu je pokretao vodeni kotač. Za dopremu drva splavarenjem također se koristila voda obližnjeg potoka. U muzeju se nalaze zbirka drva i zbirka od oko 200 vrsta ptica.

Završni dio izleta bio je obilazak Muzeja Karnije u Tolmezzu te degustacija poznatog kolača tiramisua. Osnivač muzeja bio je geolog, poznavatelj lokalne kulture i senator Michele Gortani. On je 1920-ih godina počeo prikupljati predmete i namještaj koji će činiti muzejsku zbirku smještenu u Palazzo Campeisu iz 17. stoljeća. Zbirka prikazuje sve aspekte života, tradicije i umjetnosti Karnije od 16. do 19. stoljeća, a razvrstana je u trideset soba. Njen bogati fundus čini Muzej Karnije jednim od najvažnijih etnografskih muzeja u Europi.

Kao i svake godine održana je i šumarska konferencija na kojoj domaćini prezentiraju svoje šume i šumarstvo. Konferencija se sastojala od četiri predavanja. Prvo predavanje pod nazivom „Uloga i funkcije Regionalnoga šumarskog korpusa" održao je zapovjednik Regionalnoga šumarskog korpusa (Corpo Forestale Regionale) Andrea Giorgiutti. Autonomna regija Furlanija-Julijska krajina ima isključivu nadležnost nad Regionalnim šumarskim korpusom. Nakon raspuštanja Državnoga šumarskog korpusa 2016. godine samo autonomne regije i pokrajine Italije, među koje pripada i Furlanija-Julijska krajina, zadržale su Regionalne šumarske korpuse. To su zapravo policijske snage za zaštitu okoliša i šumarstva. Korpus ima četiri šumarska inspektorata, 28 šumarskih stanica i tri specijalizirana odjela za nadzor okoliša, suzbijanje krivolova i edukaciju. Službenici Korpusa imaju policijske dužnosti, nadziru okoliš, provode prevenciju u prostoru, brinu o očuvanju i unapređenju šumskih ekosustava, štite šume od požara, prate i sprječavaju lavine, provode edukaciju o šumarstvu i okolišu, nadziru lovačke aktivnosti, bore se protiv krivolova, brinu za dobrobit životinja, nadziru kretanje vozila u prostoru, pomažu u slučaju prirodnih katastrofa, prate brojnost divljih životinja, upravljaju i štite floru i faunu te pomažu u oporavku stradalih životinja.

Drugo predavanje „Šume i šumarstvo u Furlaniji-Julijskoj krajini" prezentirao je redoviti profesor uzgajanja i gospodarenja šumama Giorgio Alberti s Odjela za poljoprivredne i ekološke znanosti Sveučilišta u Udinama. Uvodno je prikazao stanje šuma u Europi u posljednjih 25 godina. U tom razdoblju površina šuma Europe povećavala se za 700 tisuća ha/god, a u Italiji za 68 tisuća ha/god, što je u 25 godini ukupno 1,7 milijuna ha. Naveo je povezanost broja stanovnika u Alpama s postotkom šumovitosti na primjeru općine Taipana. Početkom 20. stoljeća, kada je broj stanovnika u općini iznosio 3 500, šumovitost područja je bila ispod 30 %. Posljednjih 100 godina broj stanovnika se smanjio sedam puta, a šumovitost je porasla na 80 %. Površina šuma i šumskih zemljišta Furlanije-Julijske krajine je 357 225 ha od čega na šume otpada 89 %. Pod plantažama se nalazi 7 698 ha što je 2 % šumske površine. Šuma se samo malim dijelom nalazi u ravnicama (7 %), a uglavnom u planinama (93 %) regije. Ukupna drvna zaliha šuma regije je 67,8 milijuna m^3 (209 m^3/ha), a godišnji prirast 1,8 milijuna m^3 (5,6 m^3/ha). Prema vrsti vlasništva 59 % su privatne šume, a 41 % javne šume. Jedna od teškoća gospodarenja šumama u regiji je mala otvorenost šuma koja iznosi 12 m/ha dok je u austrijskoj Koruškoj otvorenost gospodarskih šuma 60 m/ha, a zaštitnih šuma 40 m/ha. Prema regionalnom zakonu iz 2009. godine propisano je gospodarenje šumama blisko prirodi. Šume su sve više izložene požarima, napadima insekata i ekstremnim vjetrovima. Regija ima veliku biološku raznolikost s preko

3 000 vaskularnih biljaka od čega su 93 vrste drveća. Na tom području su važna odmorišta i mjesta za razmnožavanje ptica selica i stanarica. Zaštićena područja zauzimaju 19 % teritorija. Danas su glavne prijetnje klimatske promjene, invazivne vrste i promjena korištenja zemljišta.

Treće predavanje iznio je Giuseppe Vanone, a tema je bila „Lanac opskrbe drvnim sortimentima u Furlaniji-Julijskoj krajini". Lancem opskrbe obuhvaćeni su šumoposjednici, šumarski stručnjaci, šumarske i drvarske tvrtke, uprava regije Furlanija-Julijska krajina te klaster drvnih usluga šumarstva Furlanije-Julijske krajine. Certificirane tvrtke pokrivaju čitav lanac opskrbe drvom od tvrtki za sječu drva do tvornica namještaja. Krajem 2024. godine bile su 392 certificirane tvrtke i to 227 s FSC i 165 tvrtki s PEFC certifikatom. U regiji je certificirano 95 483 ha šuma, od čega je pod PEFC certifikatom 94 055 ha, a pod FSC certifikatom samo 1 428 ha. Između 2013. i 2024. godine broj šumarskih tvrtki varirao je od 134 do 281 s maksimumom od 298 tvrtki 2020. godine.

Četvrto predavanje održao je Marco Vidoni na temu „Usluge drvoprerade – Šumarski klaster Furlanije-Julijske krajine ". Klaster je osnovan 1995. godine, a nastao je iz potrebe za podrškom i jačanjem subjekata u lancu opskrbe šumama i drvom kako bi se unaprijedio široko zastupljeni, ali slabo iskorišten šumski resurs u planinama Furlanije-Julijske krajine. Organiziran je kao zadruga radi pružanja usluga institucijama i tvrtkama u sektoru. Cilj je širenje kulture aktivnog i odgovornog gospodarenja šumama poboljšanjem njihove multifunkcionalnosti, pošumljavanjem, širenjem šumske infrastrukture i razvojem povezanih usluga ekosustava. Prikazana je analiza regionalnih pilana koja pokazuje trendove rastućeg jaza između malih i velikih pilana, modernizacije pilana, ali i stvaranja proizvoda s niskom dodanom vrijednošću. Zaključak je kako se stalnim ulaganjima tehnološki poboljšava proizvodnja, kako postoji fleksibilnost u opskrbi tržišnih niša po količini i proizvodima, ali da je proizvodnja još uvijek premala u odnosu na bliske konkurente te nedostatak proizvoda s višom dodanom vrijednosti.

U petak 23. siječnja 2026. nakon završetka štafetnih natjecanja na druženju svih sudionika u sklopu Festivala nacija vrlo je zapažen i posjećen bio hrvatski štand s ponudom tople hrane – ćevapa s lepinjama. Glavnu riječ u pripremanju ove delicije imali su Goran Bukovac i Marijan Mikac. Većina posjetitelja uz kušanje ćevapa snimila je vješte kuhare, a pohvalu za kvalitetu ćevapa iskazali su kolege iz Bosne i Hercegovine s opaskom da im u usporedbi s poznatom sarajevskom ćevabdžinicom „Željo" nedostaje samo naziv.

Tijekom održavanja 56. EFNS-a održana je i izborna sjednica Komiteta EFNS-a na kojoj je sudjelovao voditelj hrvatske ekipe Denis Štimac. Ponovno je jednoglasno za novu predsjednicu izabrana Hanna Joronen, za potpredsjednicu Anna Rita Hollaus, za izvršnog direktora (CEO) Ingo Esser, za blagajnika Joachim Herr, za komunikacije i internet Susanne Dreher-Zähringer, za odnose s javnošću i sponzore Frank Schmidt te za tehničkog delegata Markus Strack.

Šumarska konferencija

Potvrđeni su organizatori slijedeća dva natjecanja: Švicarska (Lenzerheide) od 17. do 23. siječnja 2027. i Latvija (Madona) od 30. siječnja do 5. veljače 2028. Predložene su i potvrđene i neke novine u natjecateljskom dijelu. Uvodi se kategorija Osobe s invaliditetom u kojoj će trčati muškarci i žene zajedno. Uvode se nove kategorije natjecanja za žene i muškarce od 10 do 12 godina, za žene i muškarce od 13 do 18 godina, a ukida se kategorija za žene i muškarce od 16 do 18 godina. Na utrkama štafeta svi muški i ženski natjecatelji trčat će u jednoj starosnoj kategoriji, a ne kao dosad do 50 i preko 50 godina starosti. U pojedinačnim startnim listama više neće biti startnog broja 77 koji se umirovljuje u spomen na mađarskog natjecatelja koji je preminuo na utrci na 45. EFNS-u u Hrvatskoj 2013. godine.

Kao što je i uobičajeno na završnoj ceremoniji zatvaranja, zastavu EFNS-a preuzela je Švicarska, domaćin 57. EFNS-a 2027. godine u mjestu Lenzerheide, gdje je već održan 47. EFNS 2015. godine.

Sudjelovanje na EFNS-u omogućili su središnjica i Ogranak Delnice Hrvatskoga šumarskog društva.

Goran Bukovac i Marijan Mikac pripremaju ćevape